

Κ.Μ. 321 «Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής»**ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γ. Ευαγγελόπουλος****ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ****ΓΕΝΙΚΑ**

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ		
ΤΜΗΜΑ	Διεθνών, Ευρωπαϊκών & Περιφερειακών Σπουδών		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	321	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Δ (Εαρινό εξ.)
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	6	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Γενικού Υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Τυπικά ΚΑΝΕΝΑ (αλλά ουσιαστικά προαπαιτείται η γνώση από το μάθημα «Θεωρία Διεθνών Σχέσεων» του Β εξαμήνου)		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική (δυνατότητα εξετάσεων στα αγγλικά για τους φοιτητές Erasmus)		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://openeclasse.panteion.gr/courses/TME213/		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ**Μαθησιακά Αποτελέσματα**

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης

Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β

Οι φοιτητές αναμένεται:

1) Να εξοικειωθούν με την ιστορική εξέλιξη του κλάδου, να κατανοήσουν τη σημασία της μελέτης του συμπληρωματικά προς τη Θεωρία των Διεθνών Σχέσεων, αλλά υπό διαφορετική οπτική (δηλ. με εκκίνηση από τους εσωτερικούς παράγοντες που είναι ουσιώδεις για τη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής ενός κράτους, αλλά με παράλληλη έμφαση στη διαλεκτική αλληλεπίδραση εσωτερικών και εξωτερικών προς το κράτος παραγόντων και επιρροών).

2) Να αποκτήσουν ένα ολοκληρωμένο σώμα εισαγωγικών γνώσεων στη θεωρία, που θα τους εφοδιάσει με τα βασικά εννοιολογικά εργαλεία της Ανάλυσης της Εξωτερικής Πολιτικής – γνώση που θα τους βοηθήσει να αναλύουν μεθοδικά την εξωτερική πολιτική των επιμέρους κρατών αλλά και άλλων δρώντων στο διεθνές σύστημα.

3) Να αντιληφθούν την κεντρική σημασία της δράσης στην εξωτερική πολιτική, που αυτομάτως γεννά το ζήτημα της λογοδοσίας για όσους λαμβάνουν τις σχετικές αποφάσεις, αποκτώντας έτσι συνείδηση της άμεσης σύνδεσης της εξωτερικής πολιτικής με ερωτήματα που αφορούν την πολιτειακή οργάνωση ενός κράτους και εκφάνσεις της δημοκρατικής λειτουργίας του.

4) Να αποκτήσουν την ικανότητα να μην βλέπουν τον κόσμο γύρω τους στατικά, ώστε να είναι συνεχώς σε διανοητική εγρήγορση κατά την μελέτη νέων προκλήσεων για την εξωτερική πολιτική, οι οποίες συχνά έχουν διεθνικό ή και παγκόσμιο χαρακτήρα (π.χ. η κλιματική αλλαγή, οι πανδημίες, ο αυξανόμενος ρόλος των «δικτύων»).

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην

πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής

υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής

σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Γενική ικανότητα στην αναζήτηση, ανάλυση και θεωρητική επεξεργασία δεδομένων.

Ευαισθητοποίηση στη σημασία και την προστιθέμενη αναλυτική αξία των «θεωριών μέσου βεληνεκούς», οι οποίες κατ' εξοχήν χρησιμοποιούνται στην Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής, γεγονός που δυνητικά οδηγεί σε «μετριοπαθέστερη» στάση και ενδεχομένως σε «απόσυρση» της φιλοδοξίας να κατανοήσει κανείς τον κόσμο πλήρως και απολύτως με τη βοήθεια μεγάλων κοσμοθεωριών. Πρόκειται για «μεθοδολογική

μετριοπάθεια», που ενδεχομένως ενισχύει και την «πολιτική μετριοπάθεια», που είναι χρήσιμη, από ποιοτική άποψη, για τη Δημοκρατία μας.

Συνειδητοποίηση της σημασίας της επιστημονικής γνώσης στις πολιτικές και κοινωνικές επιστήμες (ευρύτερα), συνειδητοποίηση της αμφίδρομης, διαλεκτικής σχέσης θεωρίας και πράξης για την επίτευξη προόδου στην επιστημονική έρευνα (εν γένει), άσκηση της κριτικής και αυτοκριτικής ικανότητας (γενικότερα).

Ευαισθητοποίηση σε θέματα διαφορετικότητας και πολυπολιτισμικότητας (κυρίως μέσω της ανάδειξης της σημασίας των ιδιαίτερων ιστορικών διαδρομών και πολιτισμικών παραδόσεων διαφορετικών λαών και κοινωνιών για τη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής των κρατών). Αυτή η ευαισθητοποίηση έχει ως συνέπεια τη συνειδητοποίηση, π.χ., του γεγονότος ότι η μορφή πολλών σύγχρονων δυτικών κοινωνιών ως πολυπολιτισμικών θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν κατά τη διαμόρφωση του περιεχομένου της έννοιας του «εθνικού συμφέροντος». Κι αυτό έχει, μεταξύ άλλων, ως απώτερη συνέπεια τον μεγαλύτερο σεβασμό προς τον «Άλλο», τον «Διαφορετικό», που οδηγεί και σε ενίσχυση δημοκρατικών ευαισθησιών του φοιτητή/πτυχιούχου, υπό την ιδιότητά του ως πολίτη.

Ευαισθητοποίηση που προκαλείται από τη συνειδητοποίηση ότι ορισμένα (και, με την πάροδο του χρόνου, όλο και περισσότερα) προβλήματα της διεθνούς ζωής έχουν παγκόσμιο χαρακτήρα, όπως, π.χ., η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αλλά, ενίοτε, και η προστασία της υγείας των λαών, όπως αποδεικνύει η πρόσφατη πανδημία του COVID-19. Αυτή η ευαισθητοποίηση έχει ως συνέπεια, μεταξύ άλλων, τον μεγαλύτερο σεβασμό του φοιτητή/πτυχιούχου απέναντι στο φυσικό περιβάλλον και προς τον συνάνθρωπό του, μέσω της κατανόησης ότι κοινή είναι η μοίρα των κατοίκων αυτού του πλανήτη, από πολλές απόψεις. Ενθαρρύνεται έτσι, ενδεχομένως, το αίσθημα της αλληλεγγύης προς τους συνανθρώπους του και η διάθεση για συνεργασία με ανθρώπους που ανήκουν σε άλλους λαούς και πολιτισμούς.

Ευαισθητοποίηση σε θέματα φύλου (κυρίως μέσω της ιστορικά τεκμηριωμένης, περιορισμένης συμμετοχής των γυναικών στη διαδικασία διαμόρφωσης και λήψης αποφάσεων σε θέματα εξωτερικής πολιτικής).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να οριστεί, με σύγχρονους όρους, η έννοια της "εξωτερικής πολιτικής" και να μελετηθεί επαρκώς στο πλαίσιο της "Ανάλυσης Εξωτερικής Πολιτικής". Η όλη ανάλυση θα περιστραφεί γύρω από την κεντρική έννοια της πράξης/δράσης. Τα κρίσιμα ερωτήματα είναι τα ακόλουθα τρία: ποιός δρα, για λογαριασμό ποιού και με τι αποτελέσματα στον χώρο της εξωτερικής πολιτικής;

Στο πρώτο μέρος, αφού επιχειρήσουμε να δώσουμε έναν σύγχρονο και περιεκτικό ορισμό της εξωτερικής πολιτικής, θα εξηγήσουμε γιατί είναι χρήσιμη η μελέτη της «Ανάλυσης Εξωτερικής Πολιτικής», συμπληρωματικά (και όχι αντιθετικά) προς τις διάφορες θεωρίες των Διεθνών Σχέσεων, προκειμένου να γίνει πληρέστερα αντιληπτή η συμπεριφορά ενός δρώντος στο διεθνές σύστημα (κράτους, υπερεθνικά οργανωμένης διακρατικής οντότητας, όπως η Ε.Ε. κ.ο.κ.). Θα μας απασχολήσουν, στη συνέχεια, ερωτήματα όπως του σύγχρονου ρόλου του κράτους σε έναν συνεχώς

μεταβαλλόμενο κόσμο, της έννοιας της εθνικής κυριαρχίας, της διάκρισης μεταξύ «εσωτερικού» (inside) και «εξωτερικού» (outside) χώρου, της διάκρισης μεταξύ δομών και δρώντων κ.λπ.

Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος, με βάση τη διάκριση των επιπέδων ανάλυσης, θα μελετήσουμε την ατομική και συλλογική λήψη αποφάσεων, όπως και την επίδραση της κουλτούρας, της ιστορίας, της εθνικής ταυτότητας, αλλά και του τρόπου πολιτειακής οργάνωσης μιας κοινωνίας, δηλαδή όσων αποκαλούμε «εσωτερικές πηγές» της εξωτερικής πολιτικής, στη διαμόρφωση και λήψη των αποφάσεων για θέματα εξωτερικής πολιτικής. Ο βαθμός ελέγχου ή, ενδεχομένως, και συμμετοχής των πολιτών στον τρόπο διαμόρφωσης των αποφάσεων στην εξωτερική πολιτική, όπως και το κατά πόσον αυτές είναι εντέλει ορθολογικές, αποτελούν δύο ζητήματα που θα μας απασχολήσουν, επίσης.

Στο τρίτο μέρος, θα εστιάσουμε στις όψεις και την υφή της ισχύος στους καιρούς μας. Θα τονιστεί, επίσης, ότι υπάρχουν πολλών ειδών δρώντες, γεγονός που οδηγεί σε συνεχείς διεθνικούς επανακαθορισμούς των μεταξύ τους σχέσεων.

Στο τέταρτο και τελευταίο μέρος του μαθήματος, θα ασχοληθούμε τόσο με το ειδικότερο ερώτημα της ύπαρξης ή μη δυνατότητας ενοποίησης των θεωριών που χρησιμοποιούμε στην «Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής», όσο και με το γενικότερο ερώτημα που αφορά το μέλλον αυτού του υποκλάδου των Διεθνών Σχέσεων.

Η ύλη αναπτύσσεται σε 13 διδακτικές εβδομάδες που καλύπτουν τις ακόλουθες θεματικές.

ΜΕΡΟΣ Α: Εξωτερική Πολιτική – Ορισμός και σημασία

Η εξωτερική πολιτική στις διεθνείς σχέσεις (1η εβδ.)

Η «πολιτική» στην εξωτερική πολιτική (2η και 3η εβδ.)

ΜΕΡΟΣ Β: Επίπεδα ανάλυσης & λήψη αποφάσεων

Το άτομο (ηγέτης) και η λήψη αποφάσεων (4η εβδ.)

Ομαδική λήψη αποφάσεων (5η και 6η εβδ.)

Οι εσωτερικές πηγές της εξωτερικής πολιτικής (7η εβδ.)

Πολιτική, κοινωνία και εξωτερική πολιτική (8η εβδ.)

Ορθολογικότητα στην εξωτερική πολιτική (9η εβδ.)

ΜΕΡΟΣ Γ: Χαρακτηριστικά της άσκησης της εξωτερικής πολιτικής

Οι όψεις και η υφή της ισχύος (10η εβδ.)

Η εξωτερική πολιτική σε έναν κόσμο με πολλαπλούς πράττοντες (11η εβδ.)

Διεθνικοί επανακαθορισμοί (12η εβδ.)

ΜΕΡΟΣ Δ: Μελλοντικές προοπτικές;

Το μέλλον της θεωρίας και το μέλλον της «Ανάλυσης Εξωτερικής Πολιτικής» (13η εβδ.)

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Το μάθημα παραδίδεται με διαλέξεις, οι οποίες, όμως, οργανώνονται με τρόπο ώστε να ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή των φοιτητριών/φοιτητών στη διδακτική αυτή διαδικασία.</p>	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Αξιοποιούνται οι δυνατότητες που προσφέρει το eclass, στο οποίο αναρτάται πρόσθετο υλικό (π.χ., papers σχετικά με την ύλη του μαθήματος). Επίσης, το eclass αξιοποιείται για την άμεση επικοινωνία με τους φοιτητές, καθώς εκεί αναρτώνται όλες οι ανακοινώσεις που σχετίζονται με το μάθημα.</p>	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	<p>Διαλέξεις</p>	<p>13 Εβδ. x 3 ώρες = 39 ώρες</p>
	<p>Εβδομαδιαία μελέτη & προετοιμασία για το μάθημα</p>	<p>13 Εβδ. x 3 ώρες = 39 ώρες</p>
	<p>Επαναληπτική μελέτη προετοιμασίας για τις εξετάσεις</p>	<p>100 ώρες</p>
	<p>Σύνολο</p>	<p>178 ώρες</p>
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<p>Η αξιολόγηση γίνεται στην ελληνική γλώσσα (και κατ' εξαίρεση για τους φοιτητές Erasmus στην αγγλική).</p> <p>Πρόκειται για μια τελική, γραπτή εξέταση, βασισμένη σε ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, προερχόμενες τόσο από τη θεωρία όσο και από την τρέχουσα διεθνοπολιτική επικαιρότητα, οι οποίες αποσκοπούν στον έλεγχο των γνώσεων αλλά και της ικανότητας για κριτική ανάλυση των εξεταζομένων.</p>	

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Υποχρεωτικά Εγχειρίδια:

Hill, C. (2017). *Η Εξωτερική Πολιτική τον 21ο Αιώνα*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης (ΠΕΚ).

Hudson, V.M. (2017). *Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής – Από την Εμπειρία στη Θεωρία*. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.

Πρόσθετη βιβλιογραφία:

Allison, G. (2020). *Σε Τροχιά Πολέμου: Μπορούν ΗΠΑ και Κίνα να αποφύγουν την παγίδα του Θουκυδίδη*; Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.

Allison, G. και Zelikow, Ph. (2006). *Η Κρίση της Κούβας – Η ουσία της απόφασης*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Υλικό που αναρτάται στο eclass:

Hill, C. (2013). "What is to be done? Foreign Policy as a site for political action".

International Affairs, 79 (2), σελ. 233-255.

Hill, C. (1996). "World opinion and the empire of circumstance". *International Affairs*, 72 (1), σελ. 109-131.

